

RIDDERKERK

Beheerplan Waterhuishouding 2016-2021

Datum:

December 2016

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Onderhoudstaken.....	3
3	Uitgangspunten	4
4	Areaal.....	5
5	Financiën	7
6	Terugblik.....	8
7	Vooruitblik.....	9

1 Inleiding

Het streven van Ridderkerk is om haar inwoners een veilige, schone en aantrekkelijke woon- en werkomgeving te bieden die toekomstperspectief heeft.

Dit streefbeeld wordt door verschillende factoren bepaald, zoals de beschikbare woningen, de indeling in wijken, de vormgeving van infrastructuur, aanwezigheid van groenvoorzieningen, speelplaatsen enzovoorts. Ook water heeft invloed op de belevingswaarde van de leefomgeving, zowel als beeldvormend element als door de gebruiksfuncties, zoals zwemmen, hengelen, natuur e.d.

Dit beheerplan beschrijft de werkzaamheden die benodigd zijn voor het in stand houden van een goed watersysteem van voldoende kwaliteit en met gevarieerde veilige oevers, dat op de gewenste gebruiksfuncties is afgestemd. Verder wordt in het beheerplan omschreven wat de relatie met het Waterschap Hollandse Delta (WSHD) is en welke gevolgen dit voor de gemeente heeft. Er is een terugblik op de afgelopen periode en een aantal aandachtspunten voor de toekomst wordt belicht.

2 Onderhoudstaken

Het waterbeheer is uit te splitsen in twee hoofdonderwerpen:

- Dagelijks onderhoud
- Planmatig onderhoud

Waterhuishouding Dagelijks Onderhoud

Het dagelijks onderhoud bestaat uit het schoonhouden van de watergangen en natuurvriendelijke oevers. De werkzaamheden die behoren bij het dagelijks onderhoud zijn:

- Maaien van oeverbepanting zoals riet (bijvoorbeeld bij natuurvriendelijke en andere onbeschoeide oevers).
- Verwijderen van waterplanten uit de watergangen.
- Onderhouden van vislocaties en paaizones.
- Ontvangen van vrijgekomen waterplanten en riet (maaisel) van watergangen die beheerd worden door Waterschap Hollandse Delta.

Toelichting: De gemeente Ridderkerk heeft voor een groot deel van de watergangen een ontvangstplicht. Dit geldt voor de waterplanten en de bagger.

Waterhuishouding Planmatig Onderhoud

Het planmatig onderhoud bestaat uit het onder profiel (voldoende diepte en breedte) houden van de watergangen en oevers. De werkzaamheden die hierbij behoren zijn:

- Baggeren van de watergangen en ontvangen van bagger van het waterschap.
- In stand houden van beschoeiingen.
- Beheer van baggerdepot Oudelande.
Het depot Oudelande is een tijdelijke opslagplaats van bagger (en maaisel), waarin bagger kan worden gerijpt tot grond. Voor het beheren van depot Oudelande heeft de gemeente een ISO9001 certificaat en er zijn verschillende beoordelingsrichtlijnen van toepassing. Deze dienen om de kwaliteit te waarborgen en te verbeteren.
- In stand houden van duikers.
- Klein onderhoud aan peil regelende kunstwerken (stuwen en suppletie gemalen), onder klein onderhoud wordt verstaan vervangingen/onderhoud welke minder dan €25.000 bedragen;

Waterhuishouding Investerings

Groot onderhoud aan peil regelende kunstwerken (stuwen en suppletie gemalen). Onder groot onderhoud wordt verstaan vervangingen en onderhoud welke meer dan €25.000 bedragen.

3 Uitgangspunten

Rijksbeleid: Flora- en faunawetgeving

Met de Flora- en faunawet worden dier- en plantensoorten beschermd die in het wild voorkomen. De wet omschrijft onder andere dat we nadelige gevolgen voor dieren en planten moeten voorkomen.

Deze wet heeft directe gevolgen voor de uitvoering van het onderhoud aan de watergangen en is vertaald naar een gedragscode op de flora- en faunawet. De gemeente Ridderkerk sluit aan bij de gedragscode van de Unie van Waterschappen. Hierin staat bijvoorbeeld in welke periode bepaald onderhoud wel of niet mag worden uitgevoerd en hoe moet worden omgegaan met beschermde diersoorten.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

De Kaderrichtlijn Water geeft een kader voor de bescherming van verschillende soorten wateren in de Europese Unie. De richtlijn benoemt hierbij ook water-lichamen waarin verbeteringen moeten worden toegepast.

De KRW waterlichamen die in Ridderkerk liggen zijn:

Waterlichaam de Waal.

Waterlichaam afwatering Oud en Nieuw-Reijerwaard (ook wel de boezem).

Handboek openbare ruimte

In het Handboek voor de Openbare Ruimte voor de gemeente Ridderkerk zijn richtlijnen voor de inrichting van de openbare ruimte beschreven. In dit handboek zijn voor water genoemd:

- Zoeken naar mogelijkheden om het water te bufferen binnen de wijk.
- Waar mogelijk natuurlijke oevers met oeverbeplanting voor het zuiveren van water.
- Water met een ruimtelijke betekenis in het zicht houden, dus niet laten verdwijnen achter hoge begroeiing van natuurlijke oevers.
- Mogelijkheden voor “recreatief gebruik” zoals varen en vissen.

Beleidskader Duurzaam beheer

Hierin is door de gemeente vastgesteld dat wordt gewerkt met beeldkwaliteitsniveaus welke van invloed zijn op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Per gebied is bepaald aan welk beeldniveau moet worden voldaan om de beeldkwaliteit van de openbare ruimte te behouden.

Dit heeft ook een directe invloed op het beheer en onderhoud.

Beleid Waterschap Hollandse Delta

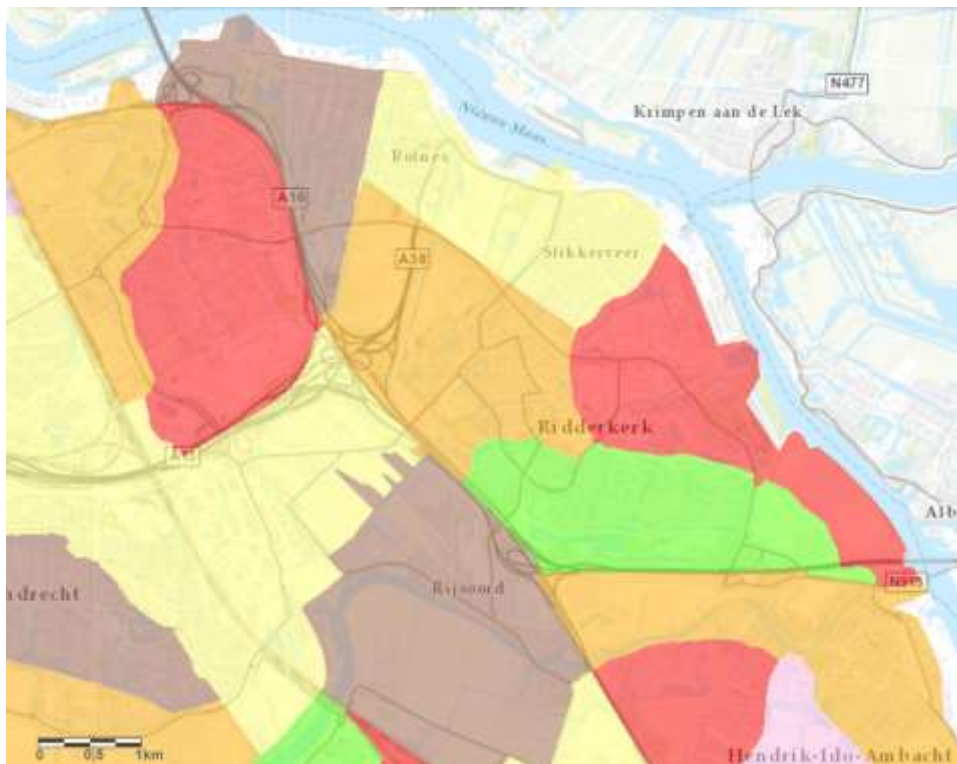
Het waterschap is volgens de waterwet beheerder van al het oppervlaktewater binnen de gemeente Ridderkerk, ongeacht de eigendomssituatie van het water. Daarmee is het beleid van het waterschap richtinggevend voor het waterbeheer van de gemeente. De doelstellingen en maatregelen voor de komende jaren is door het waterschap vastgelegd in hun beheerprogramma 2016-2021.

Het Waterschap Hollandse Delta controleert ook periodiek de watergangen binnen de gemeente, op de waterkwantiteit. Zo mag er niet teveel bagger of waterplanten aanwezig zijn in het water.

4 Areaal

Op het grondgebied van de gemeente Ridderkerk bevindt zich een oppervlak van 112 hectare aan oppervlaktewater. Dit oppervlak is inclusief de watergangen op particulier en landelijk gebied. In het stedelijk gebied is de gemeente beheerder over 27,6 hectare water en het Waterschap over 28,3 hectare.

De indeling van het water in Ridderkerk volgens de schouwvakken van Waterschap Hollandse Delta, is te zien op de afbeelding hieronder. Bron: <https://wshd.maps.arcgis.com/apps/Viewer/index.html?appid=6803a257663944ecbad43a1706fec47>

Het areaal – de oppervlakten ingedeeld per schouwwak in hectaren (ha)

Onderverdeeld in onderhoud voor Waterschap Hollandse Delta en onderhoud gemeente Ridderkerk.

Schouwwak- Stedelijk gebied	Oppervlak Waterschap (ha)	Oppervlak Gemeente (ha)
Bruin schouwwak (Rijsoord)	1,9	1
Rood schouwwak (Donkersloot -Zand – Gorzen)	10,7	9,1
Geel schouwwak (Bolnes – Slikkerveer)	6,2	5,7
Groen schouwwak (Drievliet - Ridderkerk oost)	4,4	4,8
Oranje schouwwak (Centrum en Ridderkerk west)	5,1	7
SOM	28,3ha	27,6ha

De oevers

	Beschoeide oevers	Onbeschoeide oevers
Gemeente Ridderkerk	19km	38km

De inhoud van depot Oudelande

Onderdelen Beheer	Capaciteit / Inhoud
Baggervakken	9500m3
Maaiselvakken	500m3
Grondvakken	4500m3

Verversingsgemalen

Naam	Locatie
D01	Frans Halsstraat
D02	Kastanjelaan (sportvelden)
D03	Seringenstraat
F02	van Riebeekstraat
F05	Vlietplein
V02	Blaak >kerksingel
V05A	Kruisweg
V08	Prinses Margrietstraat
V07	Jan Luykenstraat

Stuwen
Reijerpark (2 stuks)
Vlasstraat
Middenmolendijk
Brahmsstraat en Ravelstraat
Vlietlaan

5 Financiën

De kosten, voortkomend uit de onderhoudstaken zoals eerder beschreven, zijn als volgt ingedeeld:

Kosten dagelijks onderhoud;

kosten planmatig onderhoud (inclusief vervangingen onder de €25.000);

kosten investeringen (vervanging suppletie gemalen en stuwen boven de €25.000).

Kosten	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dagelijks onderhoud (FCL 624001)						
Raming onderhoud	126.900	126.900	126.900	126.900	126.900	126.900
Verwerking van maaisel depot Oudelande	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Ontvangstkosten maaisel WSHD	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Totaal	139.900	139.900	139.900	139.900	139.900	139.900
Begroting	139.900	139.900	139.900	139.900	139.900	139.900
<i>Verschil*</i>	0	0	0	0	0	0

*Het overgebleven bedrag wordt jaarlijks besteed aan meerwerk, dat bijvoorbeeld ontstaat door overmatige plantengroei en andere incidentele werkzaamheden.

Kosten	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Planmatig onderhoud (FCL 624000)	-	-	-	-	-	-
baggeren	133.269	40.496	48.500	71.595	120.548	175.010
ontvangstplicht bagger WSHD	130.062**	90.387**	40.000	40.000	40.000	40.000
Vervanging beschoeiing	25.000	50.640	50.640	50.640	50.640	50.640
Beheerkosten depot Oudelande	13.805	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Suppletie gemalen	0	18.848	0	3.836	0	0
Stuwen	0	0	0	0	0	0
energiekosten	3.100	3.100	3.100	3.100	3.100	3.100
Totaal (incl. energie)	305.236	215.471	154.240	181.171	226.288	280.740
Begroot	78.600	68.400	150.200	140.000	150.200	150.200
<i>Verschil</i>	-226.636***	-147.071***	-4.040	-41.171	-76.088	-130.540

**Het Waterschap heeft een achterstand in het baggerwerk, deze is het nu aan het wegwerken. De vakken die oorspronkelijk in 2012 t/m 2015 uitgevoerd zouden worden, staan gepland voor het eind van 2016 en in het begin van 2017 om gebaggerd te worden. De ontvangstkosten zijn hierdoor hoger dan gebruikelijk. Het is nog niet zeker of de bagger ontvangstkosten voor 2016 en 2017 werkelijk nog in deze jaren worden gefactureerd aan de gemeente.

***Wordt verrekend met de reserve waterhuishouding.

De cijfers die in het beheerplan genoemd zijn, zijn gebaseerd op de meerjarenbegroting van 2016.

Kosten Investerings	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	-	-	-	-	-	-
Suppletie Gemalen	0	0	0	0	27.848	36.137
Uitbreidingen	0	€20.000****	0	0	0	0

****Betreft een inschatting van de kosten voor wateruitbreiding en natuurvriendelijke oevers aan de Reijerweg. Dit project wordt voorbereid en uitgevoerd door studenten onder begeleiding van de gemeente.

Reserve

Bij het budget waterwegen wordt gewerkt met een reserve, zodat schommelingen in de kosten kunnen worden opgevangen. Deze schommelingen kunnen verschillende redenen hebben. Bijvoorbeeld: Het waterschap kiest er soms voor om schouwvakken eerder of later te baggeren, zo kunnen de ontvangstkosten per jaar variëren. Ook is er van tevoren nooit precies te zeggen hoeveel baggeraanwas of waterplanten er in een sloot aanwezig zijn en van welke kwaliteit de bagger is. De huidige stand van de reserve is €419.225, de kosten voor 2016 moeten hiermee aan het einde van het jaar nog worden verrekend.

Voor de lange termijn is er een berekening gemaakt van de stand van de reserve ten opzichte van de benodigde dotatie aan deze reserve en de beheerkosten. Hierin is geadviseerd om vanaf 2017 jaarlijks een bedrag van €200.641 aan de reserve toe te voegen, dit is €115.000 meer dan de huidige jaarlijkse toevoeging.

6 Terugblik

Dit beheerplan vervangt het vorige beheerplan waterhuishouding. De periode die beschouwd wordt is de periode van 2014 tot 2016.

Baggeren

In de afgelopen periode 2014-2016 heeft de Gemeente Ridderkerk de volgende wateren gebaggerd:

2014: De wijk Drievliet.

2015/2016: De wijken Bolnes, Slikkerveer, Donkersloot en de Gorzen.

Vervangen beschoeiing

In de periode 2014 – 2016 zijn de volgende beschoeiingen vervangen:

2014 Aan de Benedenrijweg, ter hoogte van het Huys ten Donck, 130 meter;

2015 De Singel achter de Brahmstraat, 217 meter.

Klein onderhoud

Het klein onderhoud aan de watergangen, zoals riet maaien en waterplanten verwijderen is een jaarlijks terugkerend proces. De afgelopen jaren zijn alle watergangen onderhouden volgens de gebruikelijke onderhoudscycli.

Kunstwerken

In de afgelopen periode is klein onderhoud uitgevoerd aan één kunstwerk, suppletiegemaal V05 welke staat in het Reijerpark. De elektrische installatie is vervangen omdat deze niet meer goed werkte.

Het Waterplan: Samenwerking Kaderrichtlijn Water (KRW)

De KRW maatregelen en andere water gerelateerde verbeteringen van het watersysteem welke zijn opgesteld voor Ridderkerk, zijn in een samenwerking tussen de gemeente Ridderkerk, Waterschap Hollandse Delta (WSHD) en natuurvereniging IJsselmonde uitgevoerd. Deze samenwerking heette het Waterplan, in 2015 is dit Waterplan officieel afgesloten. De verantwoording voor de maatregelen van de KRW ligt nu bij het Waterschap.

7 Vooruitblik

Klimaatadaptatie

In de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie (2014) spreken rijk, provincies, gemeenten en waterschappen af waterveiligheid en klimaatbestendigheid integraal mee te gaan wegen bij ruimtelijke ontwikkelingen. De ambitie daarbij is dat in 2020 klimaatbestendig handelen en waterrobuust inrichten een integraal onderdeel van hun beleid en handelen is, zodat Nederland in 2050 ook daadwerkelijk klimaatbestendig is ingericht.

De samenwerking tussen de regiogemeenten en de waterschappen heeft geresulteerd in het rapport “Bouwstenen voor adaptatiestrategie voor de regio Rotterdam”. Het doel van een klimaatadaptatiestrategie is het verkleinen van de kans op een calamiteit door voorbereid te zijn op de veranderingen van het klimaat. Een van de bouwstenen is de uitvoering van de quickscan. Met de uitvoering van deze quickscan hebben we inzicht verkregen in de effecten die als gevolg van de klimaatsverandering kunnen optreden. Op dit moment worden er nauwelijks acute problemen ervaren en problemen die er zijn, zoals bijvoorbeeld wateroverlast, zijn onder controle. Samengevat lijkt het er op dat klimaatsverandering an sich niet zo urgent is dat er op korte termijn allerlei maatregelen getroffen moeten worden. Wel wordt aanbevolen om bij nieuwe ontwikkelingen versterking van de klimaatbestendigheid mee te nemen in het afwegingsproces.

Op korte termijn zal dit naar verwachting niet tot hele andere besluiten leiden. Het is echter wel belangrijk het nadenken over klimaatsverandering nu al te borgen in (ruimtelijke) besluitvormingsprocessen zodat:

- Snel ingespeeld kan worden op de veranderende situatie op het moment dat de urgentie wel hoog wordt;
- Nu al rekening gehouden wordt met mogelijke maatregelen, die zowel de klimaatbestendigheid versterken als de kwaliteit van de buitenruimte verhogen.

Optimalisatie

Er wordt gewerkt aan een optimalisatieplan voor het waterbeheer van de BAR-organisatie. Hierin wordt bijvoorbeeld bekeken waar bij het samenwerken tussen de drie gemeenten knelpunten liggen en wat de verschillen en overeenkomsten zijn tussen het waterbeheer van de drie gemeenten. Door een meer integrale en gezamenlijke aanpak kan efficiënter worden gewerkt.

Risico gestuurd werken

Risico gestuurd werken is een van de onderwerpen die kan leiden tot een beperking van de uitvoeringskosten. Op sommige onderdelen is het misschien niet van belang om zich te houden aan de beeldkwaliteit omdat er geen gevaar of ongemak ontstaat voor de gebruikers van de openbare ruimte. Zo is bijvoorbeeld bij het kapot gaan van een stuk beschoeiing niet direct een gevaar of ongewenste situatie. De beschoeiing kan in sommige gevallen nog prima jaren blijven staan. Het is een onderwerp waar steeds meer aandacht voor is. Wij kunnen in de toekomst bekijken waar meer risico gestuurd gewerkt kan worden.

Prinses Margrietstraat

Er zijn voornemens om de destijds nieuw aangelegde watergangen in Slikkerveen nog beter te laten werken. De water inlaat (een vlotterstuw) werkt niet altijd perfect en er moet nog een verbetering aan gebeuren.

Depot Oudelande

De bagger die gerijpt is in depot kan tegenwoordig niet meer efficiënt afgezet worden, waardoor er wellicht in de toekomst moet worden gekeken naar een andere bestemming voor de locatie. Depot Oudelande bestaat uit drie gedeelten welke zijn: Sloot maaisel depot, bagger depot en grond depot. Er zal nog beoordeeld worden of het gronddepot en sloot maaisel depot gehandhaafd kunnen blijven. De verwachting is dat het sluiten van depot in financiële zin betekent dat de kosten omlaag zullen gaan.